

8.3 Ar gali šiuolaikinis žmogus tikėti?

1. Perskaitykite metropolito Antonijaus iš Surožo pamąstymus ir pasamprotaukite, ką šiuolaikiniam žmogui reiškia tikėjimas.

Ar gali šiuolaikinis žmogus tikėti?

Į šį klausimą iš karto galima labai lengvai atsakyti. „Taip, šiuolaikinis žmogus – tikintis žmogus.“ Jis tiki pačiais neįtikinamiausiais dalykais – mūsų vakarietiškame pasaulyje jis tiki bet kuo, bet tik ne tuo, ką skelbia tradicinis jo šalies tikėjimas. Lengvatikybė šiandien kur kas didesnė, nei buvo prieš 50 metų. Nežvelgiu į ankstesnius laikus, nes būtent tik tiek galiu pats sąmoningai prisiminti. Šiandien išsilavinę ir protingi žmonės yra pasirengę tikėti vienais dalykais, tačiau kitus atmeta kaip neįmanomus. <...> Nemanau, kad ką nors įžeisiu pasakęs, jog tikėjimas tokiais dalykais kaip skraidančios lėkštės, burtai, astrologija ir t. t. stebėtinai išaugo per pastarąjį dešimtmetį. Nepaisydami viso to, žmonės, tikintys visais aukščiau išvardytais dalykais, teigia, kad patikėti krikščionybėje neįmanoma. <...>

Esu įsitikinęs, jog šiandien žmonės tiki taip, kaip XVIII arba XIX amžiuje nebūtų net įsivaizdavę, kad galima taip tikėti. Dabar tinkama bet ko, kad tik tai kvepėtų naujumu ir keltų jaudinamą išskirtinumo, neįprastumo jausmą. <...>

Man atrodo, mūsų laikų žmogui sunku būti tikinčiam pirmiausia dėl to, kad krikščionybės kalba palaipsniui užsikonservavo, prarado jėgą ir aiškumą, jai pradėtos teikti iki šiol niekada neteiktos prasmės. Išvada – krikščionybės mokymas prarado gyvybę ir nebeliko jokio pagrindo, jokios paskatos tikėti tuo, kas praktiškai nebeturi jokio turinio.

Kai įsikūnijimas perkeliamas į „mito“ arba simbolio lygmenį, kai apie Prisikėlimą kalbama, kad, žinoma, nebuvo jokio kūniško Kristaus prisikėlimo, o tik kažkoks dvasinis įvykis Jo mokinių širdyse, kai viskas perkeliama į kažkokį neistorinį laiką, į vaizdinius, tai Evangelija virsta eiline stebukline pasaka. Galiu pateikti daug įdomesnių pasakų pavyzdžių nei Evangelija, jei mes ieškome pramogų, o ne mokymo, kuris galėtų formuoti gyvenimą. Todėl manau, kad Bažnyčia turi giliai susimąstyti apie tai, ką ji turėtų skelbti žmonėms. Evangelija – griežtas dokumentas, Evangelija negailestinga ir kalba labai konkrečiai. Jos negalima perpasakoti, supaprastinti ir pritaikyti prie savo supratimo lygio arba skonio. Evangelija skelbia kažką, kas yra virš mūsų, ji duota tam, kad praplėstų mūsų proto ribas, praplėstų širdis (nors kartais tai nepakeliama), perkonstruotų mūsų gyvenimą, suteiktų kitokią, priešingą dabartinei pasaulėžiūrą, ir dėl to visa tai mums nelabai norisi priimti. <...> Bažnyčios, kaip organizacijos, daugiau nebeužsiima žmonių auklėjimu, nebesirūpina dvasinio gyvenimo, proto, valios, veiklos ugdymu. Tačiau proto treniruotė – būtina meno ir mokslo studijų sąlyga. Bet mes nelaikome savęs Evangelijos mokiniais; mus labai mažai ko moko ir labai mažai reikalauja atsakomybės.

8.3 Ar gali šiuolaikinis žmogus tikėti?

Šiandienė tapimo krikščionimi kaina labai nedidelė, manoma, jog užtenka pareikšti, kad esi pasirengęs priimti keletą teiginių apie Dievą, žmogų, nuodėmę, išsigelbėjimą, Bažnyčią – ir viskas. Ne, to nepakanka. Evangelijos tiesos negalima surašyti kaip visiems, kas tik nori vadintis krikščionimi, priimtinių punktų eilės. Iš tikrųjų tai yra gyvenimo būdas ir visai nepaprastas. Evangelija negailestinga. Ir Kristaus žodžiai žiaurūs, nors ir pilni meilės, nes pati meilė nėra gailestinga, meilė niekada nesutinka leisti j kompromisus. <...>

Šiandien sakoma, jog per du tūkstančius metų krikščionybė pasaulyje mažai ką tepakeitė. Aš manau, kad tai arba atviras melas, arba didelė klaida. Krikščionybė pakeitė pasaulį iš esmės. Iki Kristaus nebuvo suvokta, kad žmogaus asmuo yra savaiminė vertybė. Romos imperijoje, graikų pasaulyje gyveno laisvi, turintys valdžią žmonės, kurie turėjo teisę būti asmenybėmis, ir buvo žmogiškieji gyvuliai, neturintys jokios asmeninės vertės, kiekvieną jų buvo galima pakeisti kitu. Tiesa, patogumo dėlei juos pavadindavo vardais, bet tai ir viskas. Supratimas, kad kiekvienas žmogus turi tokią pat vertę, kaip ir pats Aukščiausiasis žmonių akyse, atsirado tik kartu su Kristaus mokymu, kartu su skelbimu to, jog būtent taip ir ne kitaip Dievas mato kiekvieną iš mūsų. <...>

Ar įmanoma tikėti šiuolaikinės pasaulėžiūros, mokslo ir technikos pasaulyje? Kai mes kalbame apie tikėjimą, tai beveik visada turime mintyje religinį tikėjimą. Bet tikėjimas – tai kur kas universalesnė sąvoka. <...> Tikėjimas prasideda ten, kur pabrėžiamas žodis „įsitikinimas“. Tai reiškia, jog yra tam tikras įsitikinimas, ir to įsitikinimo dalyko mes nematome. Bet argi tai nėra susiję su visų pasaulio dalykų suvokimu, ne tik Dievo ar dvasinių dalykų? <...>

Pagal metropolitą Antonijų iš Surožo
„Ar gali šiuolaikinis žmogus tikėti?“

! 2. Pasidalykite savo šeimos tikėjimo tradicijomis.

8.3 Ar gali šiuolaikinis žmogus tikėti?

3. Perskaitykite ištrauką iš Jūratės Čerškutės interviu su Sigitu Parulskiu.

– Jau minėtame interviu užsiminėte, kad „keičiasi pati literatūros, meno samprata. Tai faktas, nieko daugiau“. Į kurią pusę keičiasi? Masiškėja? Kiek tam įtakos turi, pavyzdžiui, serialai, apskritai vizualioji kultūra?

– Kartą studentas man pasakė, kad Biblija yra kvailų pasakų rinkinys. Manau, tai didelis pokytis suvokiant literatūrą ir meną. Iš esmės, didžioji dalis literatūros ir meno susijusi kaip tik su tomis kvailomis pasakomis, ir jeigu Bibliją arba apskritai šventraščius, Antikos pasakojimus nurašome kaip kvailysčių rinkinį, didžioji dalis meno ir literatūros tampa nebesuprantama ir bevertė, nutrūksta ryšys su tūkstančiais metų žmonijos patirties, žmogus tampa vienkartinis indas iš pigaus kartono.

Pagal Jūratę Čerškutę
„Sigitas Parulskis: laikas yra milžiniška banalybė, apie kurią kalbėti ir kuria domėtis niekada nenusibosta“

4. Remdamiesi rašytojo S. Parulskio išsakyta nuomone, parašykite samprotavimą. Ar sutinkate su rašytojo mintimis? Kaip jūs suprantate Biblijos reikšmę menui ir žmonijai?

Rašymui

A series of 20 horizontal dashed lines for writing.

